

Adımız məfkurəmizdir

21-27 sentyabr 2021-ci il

Türküstan

www.turkustan.az

ilqəm ƏHMƏD

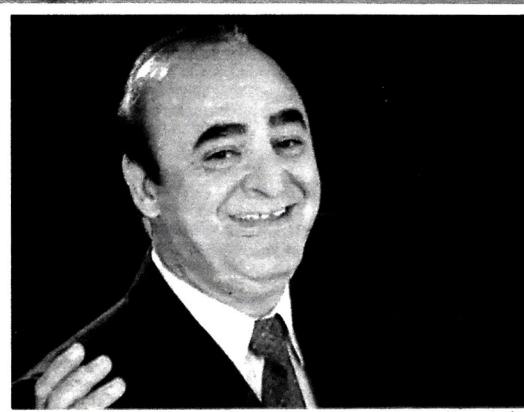
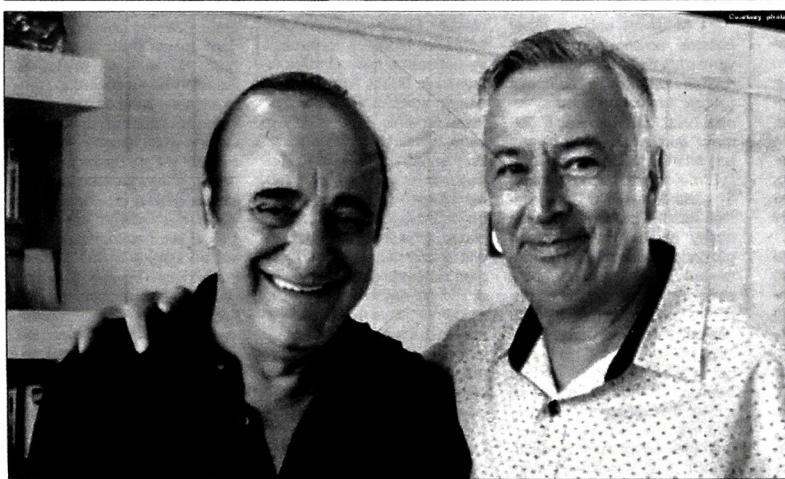
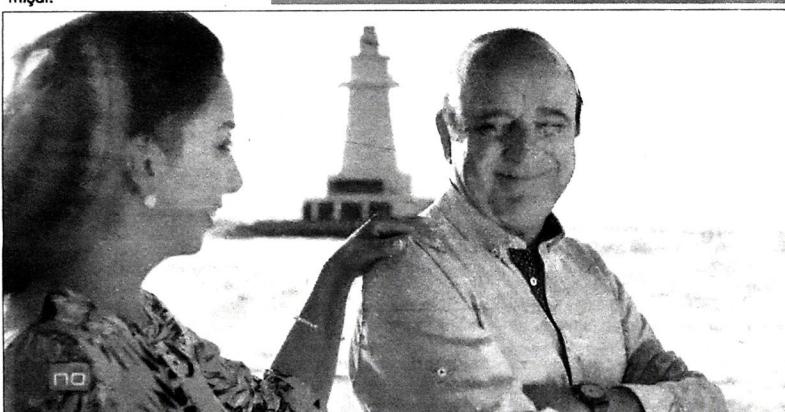
Tanınmış müğənni Yaqub Zurufçu sentyabrın 14-də Bakıda vəfat edib. COVID-19 səbabi həyatını itirən Təbrizli sənətçini yaxından tanıyan şair İsmayıllı Cəmili mərhum həyatı və yaradıcılığı haqqında danişib.

İsmayıllı Cəmili deyir ki, "Yaqub Zurufçu Azərbaycan Respublikasında yaşadığı illerdə hərmet və qiymət gördü. Ona her cür imkan yaratırlar. Xəstəliyindən deyidən bir hekimlər qrupu getirildi ki, ona baxınlardı. Amma nə yazdı ki onu elden verdik."

Yaqub Zurufçu 1970-ci illerde gənc yaşlarında İran Azərbaycanı və Təhranda xüsusi təhsilli gənc əhalinin diqqətini cəlb etmişdi.

"Yaqub Zurufçu Güney Azərbaycanda musiqinin bayağılaşlığı bir dönəmdə önəmlı işlər gördü"

təqdim etsin ki, əhali ona rəğbat göstərməsin. O dönen aşiq musiqisinin ifasına Təbrizdə ancaq iki yerə icaza var idi. Gecidle bir qəhvəxana var idi, bazar içərisində, biri de Gülüstan Bağıının qarşısında bir qəhvəxana idi, orada oxuyurdular. O zaman oralar Təbrizdə gənc nəsil və tələbələrin gəde bildiyi yerlər deyildi. Şəhər mühitində aşiq sənətin gencləri təcdirləmək bir qətən idi."

Cəmili elave edir, "diger müsiki növləri de əksər Təhranda o mübtəzal (bayağı) musiqi ki var idi, aralıq musiqisi, onları çox yüngül sözler ilə farscadan türkçəyə çevirirdilər. Azərbaycanda musiqi çox pis durumdaydı. Belə bir mühitdə Yaqub bay və bir iki diger müğənni var idi ki, bunların fealiyyəti çox fərqli idi. Bunlar milli musiqimizin nümunələrini oxuyurdular. Yaqub bayın o dövrde kasetlərində var o parçalar. Hamisə yüksək səviyyədə folklor nümunələridir. Yeni əsərləri de eyni şəkildə. Bu səbəble Yaqub bay və onun kimisi sənat adamlarımızın çalışması çox önemli idi."

Yaqub Zurufçu hemin illerdə tanınmış şairlər Əlirza Nabdıl və Məmməd Məşrutəvşün şeirləri üçün bastalınmış mahnlarını ehtiva edən bir albom yayımlamışdı. Albom xüsusiylə dönenin siyasi fləndləri daxil olmaqla müxtəlif qrupların rəğbetini qazanmışdı.

Sənətçinin mühacirət döñəmində artıq bu növ fealiyyətləri olmadı.

İsmayıllı Cəmili mərhum Zurufçunun mühacirətdən sonra faaliyətlərinə diqqət çəkarak deyir ki, "sənətçi öz mülkətinin içinde ikən bir işlər görə bilir. Xarıcdə olanda dəha o temas, o gündəlik irtibatlar kasılır. Məcbur olu öz zəhnində bir şeylər yaratsın. Gerçeklikdən bərəz uzaqda qalır. Yaqub bay da, xarıcdə baxmayaq ki, sənətə, teknikdə və səsde irəliya getmişdi, amma mülkətən uzaq qalmış, oradakı günlük həyatdan və hadisələrdən uzaq qalmış imkan vermişdi ki o qabiliyyətə görə iş görsün."

Cəmili 1979 İsləm İngilabının sənət, musiqi və adəbiyyatda böyük zərbələr vurduğunu vurğulayıb.

"İngilabin olması və yeni bir sistemin gelmesi və onun baxışı musiqiye, adəbiyyat və sənətə inanılmaz zərbələr vurdu. Yəni, o adamlar şəhərindən kənarlıqlarda eyni şəkildə. Bu səbəble Yaqub bay və onun kimisi sənat adamlarımızın çalışması çox önemli idi."

Yaqub Zurufçu hemin illerdə tanınmış şairlər Əlirza Nabdıl və Məmməd Məşrutəvşün şeirləri üçün bastalınmış mahnlarını ehtiva edən bir albom yayımlamışdı. Albom xüsusiylə dönenin siyasi fləndləri daxil olmaqla müxtəlif qrupların rəğbetini qazanmışdı.

İsmayıllı Cəmili

"Mən Yaqub bayın kasetini 1970-ci illerde Təhranda gördüm. O zamana qədər ele bir kaset yox idi ki, bizim milli və mütəraqi musiqimiz orada terənnümə olsun. O, Azərbaycanın dəyərlə sənətkarlarının ifa etdi mahnları dolğun səsi ilə və çox selis oxumuşdu," İsmayıllı Cəmili söyləyir.

Zurufçu 1979 İsləm İngilabı ilə bərabər yaradıcılığının zirvəsində ölkəni tərk etmeye mecbur

olur.

Cəmiliin sözlərinə görə, "Yaqub bay Təbrizdə fealiyyət göstərirdi. Sonra Təhranda universitetə getdi. İqtisad bölümunda qəbul olmuşdu. İngilabda qəder Təhranda fealiyyətə davam etdi. İngilabdan sonra hər şey yasaqlandı, musiqi yasaqlandı. Yaqub bayın irənda fealiyyətinə imkan olmadı və Almaniyaya köçdü.

Sonralar gedib Amerikalıka sakin oldu. Azərbaycanın müstəqilliyini

eldə etdiyi dövrde Bakıdaydı və daha sonra bir dəfəlik köçdü Bakıya."

Yaqub Zurufçunun Təbriz və Təhranda fealiyyət gösterdiyi döñəm, İsmayıllı Cəmiliin dediklərinə görə, İran Azərbaycanında sənət və musiqisinin çox bərabər vəziyyətə getirildiyi bir döñəm idi.

"O zamanlar hakimiyyətin tamam seyi bu idi ki, Azərbaycan'a aid ne varsa aradan qaldırınsın və ya onu mübtəzel (bayağı) şəkilde

Oxu, oxut, abun ol!